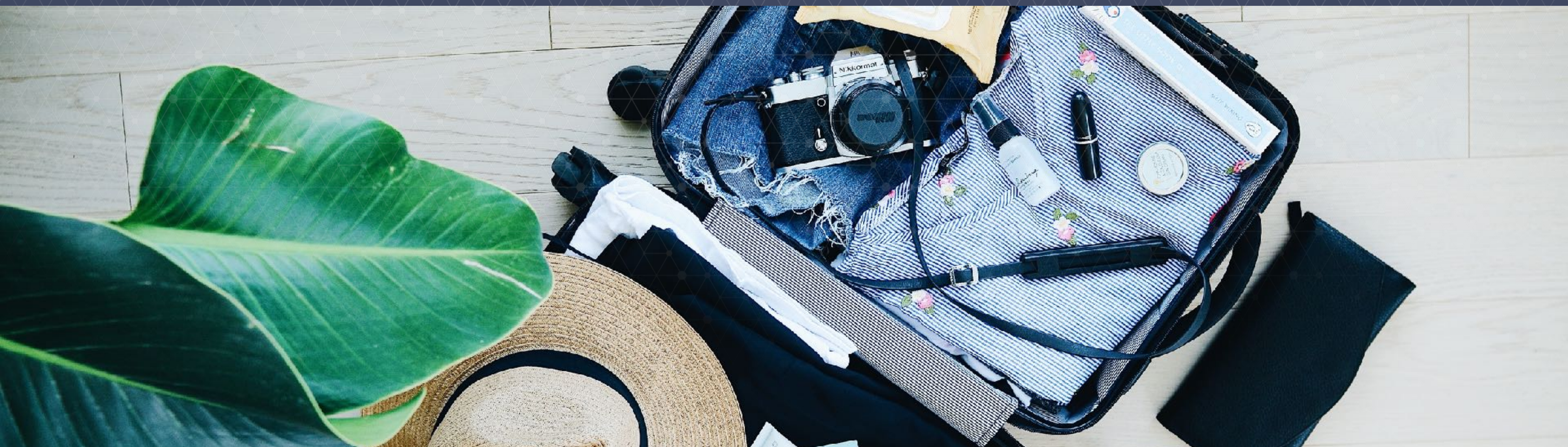

8 juli 2018
Auteur: Lotte Kamphuis

3VRAAGT: VLIEGEN

Samenvatting

Vliegschaamte? Daar hebben de meeste jongeren geen last van

De zomer is losgebarsten. Hét moment voor vakantiegangers om met hun handdoekje op een Mediterraan strand neer te strijken of op stedentrip te gaan.

De meeste jonge mensen vinden het prima om met het vliegtuig naar hun bestemming af te reizen. Zeven op de tien (71 procent) hebben geen last van vliegschaamte. Dat blijkt uit onderzoek van 3Vraagt, onderdeel van het EenVandaag Opiniepanel, in samenwerking met Brandpunt+.

"De keuze om te vliegen maak ik weloverwogen. Het is dan qua prijs en reistijd het beste vervoersmiddel voor mij op dat moment. Geen reden tot schaamte", zegt een deelnemer.

Veel jonge mensen kunnen zich hierin vinden. Ze schrijven vooral dat ze een alternatief missen om op een snelle en betaalbare manier lange afstanden te reizen.

Ook zeggen sommige jongeren dat ze toch niet zo vaak vliegen of dat af en toe vliegen niet zo erg is, omdat ze de rest van het jaar milieubewust leven: *"Ik ga hoogstens eens per jaar met het vliegtuig. Daarnaast probeer ik zo milieuvriendelijk mogelijk te leven, bijvoorbeeld door vegetarisch te eten. Dan moet vliegen wel kunnen vind ik."* En er wordt veel naar de industrie verwezen, die volgens hen nog vervuilender is dan vliegtuigen.

Sneller, goedkoper, makkelijker

Het woord vliegschaamte is uit Zweden overgewaaid en verwijst naar de gêne die je voelt als je in het vliegtuig stapt, terwijl je ook met een minder milieubelastend vervoersmiddel had kunnen reizen. Dus niet met het vliegtuig naar Londen, maar met de hogesnelheidstrein het Kanaal oversteken.

Een op de vijf (19 procent) jonge mensen voelt zich wel opgelaten als ze door de gate lopen. Ze zijn zich bewust van de impact die vliegen op het milieu heeft, maar kunnen het vliegen soms niet vermijden of de verleiding niet weerstaan.

Een jongere: *"Ik had me echt voorgenomen om niet meer te vliegen. Nu heb ik het toch gedaan wegen financiële en praktische redenen. Ik schaam me ervoor dat ik zo gemakkelijk van mijn principe ben afgestapt."*

Twee derde (67 procent) van de jonge reizigers die binnen Europa op vakantie gaan zegt zowel te kijken naar de optie om met de auto, trein of bus naar hun bestemming te reizen, als met het vliegtuig. 15 procent kiest binnen Europa sowieso voor het vliegtuig. Een even grote groep (17 procent) kiest juist niet voor vliegen.

De belangrijkste reden om het vliegtuig te kiezen in plaats van een ander vervoersmiddel zijn de korte reistijd, ticketprijs en het gemak. Een deelnemer: *"Als je lang moet rijden voor een relatief korte vakantie, dan ga ik liever met vliegtuig."*

"Zelfs met al het geld op de wereld kun je geen seconde tijd kopen. Dus ik blijf toch wel reizen met het vliegtuig zolang het sneller is", schrijft iemand anders.

Betalen

Vanaf 2021 betaalt elke passagier 7 euro extra bij het kopen van een vliegticket. Het kabinet hoop dat deze belasting reizigers zal ontmoedigen om te vliegen. Zes op de tien (59 procent) jonge mensen zijn voor een zogenoemde vliegtaks. Wel benadrukken veel deelnemers dat ze het belangrijk vinden dat dit geld geïnvesteerd wordt in het milieu en het verbeteren van reisalternatieven, zoals de trein.

Sommige jonge mensen schrijven dat het invoeren van een vliegtaks alleen zin heeft als dit in heel Europa wordt gedaan, omdat reizigers anders zullen uitwijken naar buurlanden. 65 procent is voor het invoeren van een vliegtaks in Europees verband.

Over dit onderzoek

3Vraagt, onderdeel van het EenVandaag Opiniepanel, stuurt circa eens per maand een vragenlijst aan leden tussen de 16 en 34 jaar. Aan dit onderzoek, gehouden van 6 tot en met 19 juni, deden 2084 jonge mensen mee. De resultaten zijn na weging representatief voor vijf variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, stemgedrag en spreiding over het land. De uitslagen worden gepubliceerd door EenVandaag en op jongerenplatforms van NPO3 en andere platforms van de Publieke Omroep.

Op vakantie

Duur van de reis belangrijkste reden om vliegtuig te pakken

De volgende vragen zijn gesteld aan deelnemers die gemiddeld één keer per jaar of vaker in Europa op vakantie gaan (weekendjes weg en midweken tellen ook mee).

Wanneer ik binnen Europa op vakantie ga, reis ik naar mijn bestemming met:

	De auto	De trein	De bus	Het vliegtuig
(Bijna) nooit	16%	58%	83%	17%
Af en toe	21%	27%	13%	41%
Regelmatig	22%	12%	3%	22%
(Vrijwel) altijd	40%	2%	0%	20%
Weet niet / geen mening	1%	1%	1%	0%

95% van de deelnemers die buiten Europa op vakantie gaan, reizen (vrijwel) altijd met het vliegtuig naar hun bestemming.

Als je naar een vakantieplaats in Europa gaat: Kijk je naar de optie om met de trein / auto / bus te gaan of enkel naar een vliegreis?

Ik kies binnen Europa de trein / auto / bus en niet het vliegtuig	17%
Zowel het vliegtuig als andere vervoersmiddelen zijn voor mij opties	67%
Ik ga sowieso met het vliegtuig	15%
Weet niet / niet van toepassing	1%

De volgende vraag is gesteld aan deelnemers voor wie vliegen een of de enige optie is.

Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen om in zo'n geval het vliegtuig te kiezen in plaats van een ander vervoersmiddel?

Je kunt meerdere antwoorden aankruisen

Top 3 redenen:

1. De duur van de reis 82%
2. De prijs van de vlucht 59%
3. Gemak 48%

Andere genoemde antwoorden zijn: de bestemming is alleen per vliegtuig te bereiken (30%), ik heb geen rijbewijs / ik wil niet in het buitenland rijden (14%) of de ervaring van het vliegen (11%).

Open antwoord: licht je antwoord toe.

Deelnemers schrijven vooral dat vliegen naar hun vakantiebestemming vaak sneller gaat dan reizen met een ander vervoersmiddel. Zeker als ze maar een paar dagen weggaan, vinden ze een korte reistijd belangrijk. Daarnaast zijn ze met vliegen vaak evenveel of minder geld kwijt dan het reizen met een alternatief zoals de trein. Toch schrijven sommige deelnemers dat met de auto of trein gaan al 'een reis op zich is' en het een bepaald gemak biedt als je veel mee wilt nemen. Bijvoorbeeld als je met meerdere kinderen reist of als je gaat kamperen.

Hierbij een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Vliegen is zo snel en relax. En het is vaak goedkoper ook."

"Als je lang moet rijden voor een relatief korte vakantie, dan ga ik liever met vliegtuig."

"Als je vliegt naar Spanje is het 4/5 uur voor je op je bestemming bent t.o.v. 2 dagen reistijd. Dan is de keus snel gemaakt."

"Ik overweeg alleen het vliegtuig te nemen voor reizen die langer dan 12 uur met de auto duren. Vliegen is vooral heel veel sneller dan andere opties. Ik wil niet mijn vakantie beginnen met een uitputtende autoreis."

"Het Europese vaste land doen we eigenlijk altijd met de auto. Maar bijvoorbeeld de Griekse of Spaanse eilanden zijn vrijwel niet te bereiken met openbaar vervoer."

"Afgelopen zomer wilden mijn vriendin en ik op vakantie naar Noorwegen. We hadden alle tijd en ivm het milieu wilden we er graag met de trein naartoe. Het maakte niet uit dat het langer zou duren, de reis kan goed een onderdeel van de vakantie zijn. Maar toen de trein naast dubbel zo lang ook nog eens dubbel zo duurt bleek te zijn was de lol er voor ons af. "De trein moet een redelijk alternatief zijn voor het vliegtuig. Dat is het helaas nu niet."

"Afhankelijk van de bestemming en het reisgezelschap. Afgelopen jaren ging ik bijvoorbeeld met 4 man met de auto naar Kroatië voor een kampeervakantie, maar ook alleen met de trein naar Londen en Berlijn voor een citytrip en met de familie met het vliegtuig naar Mallorca."

"Vliegen is slecht voor het milieu, dus als ik het kan vermijden (en dat kan heel vaak) dan doe ik dat. Daarnaast is het lang niet altijd sneller voor mij om te vliegen, omdat ik ver van Schiphol af woon."

"Ik ga liever met de auto. Het is beter voor het milieu, je kunt alle benodigdheden meenemen en vaak is het goedkoper met 2 kinderen. Het reizen zelf is ook leuk en een doel op zich."

"Ik heb besloten om maximaal 1 vakantie per jaar met vliegtuig te doen. Andere reizen worden dan trein of auto."

De volgende vraag is gesteld aan deelnemers die gemiddeld één keer per jaar of vaker buiten Europa op vakantie gaan.

Als je grote afstanden aflegt tijdens je vakantie buiten Europa:

In hoeverre kijk je naar de optie om met de trein / auto / bus te reizen tussen bestemmingen?

Ik kijk naar en andere optie dan vliegen	33%
Ik kijk niet naar een andere optie dan vliegen	61%
Weet niet / geen mening	6%

Vliegtaks

6 op 10 voor vliegtaks in Nederland

De volgende vragen zijn aan alle deelnemers gesteld.

Ben je voor of tegen de invoering van een vliegtaks in Nederland?

Daar ben ik voor	59%
Daar ben ik tegen	30%
Weet niet / geen mening	11%

Van de deelnemers die aangeven niet of minder dan eens per jaar te vliegen is 74% voor de invoering van een vliegtaks in Nederland. 16% is tegen.

Deelnemers die aangeven 2x per jaar of vaker te vliegen zijn verdeeld: 50% is tegen de invoering van een vliegtaks in Nederland, 45% is voor.

Open antwoord: Waarom ben je voor of tegen?

De meeste jonge mensen zijn voor het invoeren van een vliegtaks in Nederland. Voorstanders geven vooral aan dat ze het eerlijk vinden dat als er op andere vormen van vervoer belasting wordt geheven, dit ook op het vliegverkeer wordt gedaan. Daarnaast vinden ze het goed als de 'vervuilende' vlieger een financiële bijdrage levert die geïnvesteerd kan worden in het milieu of in het verbeteren van reisalternatieven zoals de trein. Velen schrijven dat ze het bedrag van 7 euro aan de lage kant vinden. Tot slot denken veel jonge mensen dat het invoeren van een taks meer zin heeft in Europees verband, omdat reizigers anders uitwijken naar buurlanden als België. Tegenstanders van de vliegtaks zijn vooral sceptisch over het effect hiervan. Ze denken bijvoorbeeld dat mensen niet minder zullen vliegen door het lage bedrag van 7 euro of dat het geld niet op de juiste manier in het milieu of alternatieve vervoersmiddelen wordt geïnvesteerd.

Hierbij een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"7 euro is op de meeste vliegtickets maar een klein verschil. Vliegen zou zelfs meer belast moeten worden dan andere vormen van vervoer. Wel denk ik dat de prioriteit zou moeten liggen op het efficiënter en goedkoper maken van treinen."

"7 euro extra voor die ene keer dat ik op vakantie ga met het vliegtuig vind ik geen probleem. Mogelijk is het wel een stimulans voor mensen die vaak met het vliegtuig gaan om zo een schoner vervoersmiddel te overwegen."

"7 euro extra op een vlucht is niet niet veel. Als het helpt het milieu te beschermen zie ik het probleem niet."

"Als vliegen duurder wordt zullen mensen sneller met auto of OV gaan wat beter is voor het milieu. Maar 7 euro is wel een erg laag bedrag, dit mag van mij nog wel hoger!"

"Voor, aangezien het gek is dat we allemaal over het klimaat praten en de grootste vervuiler niet belasten."

"Eerlijk dat de vervuiler betaalt. De opbrengst van de belasting moet dan wel worden gestoken in comfortabel en snel reizen met de trein."

"Het is belachelijk dat vliegen als enige vorm van reizen NIET wordt belast. Het zou zelfs veel meer moeten worden belast dan andere vormen van vervoer, vanwege de vervuiling."

"De schade aan het milieu zal je niet kunnen herstellen met dit geld, maar je geeft wel een signaal dat het schadelijk is."

"Alleen als je dit Europees regelt.
Anders vlieg ik wel via Brussel,
met net zoveel CO2 uitstoot."

"Als 't zou werken, prima. Maar
ik denk dat niemand die
regelmatig of graag vliegt door
7 euro minder zal gaan vliegen."

"Belasting op roken
en drank stopt
mensen ook niet. Als
vliegen slecht is, is
het aan de overheid
om te investeren in
alternatieven."

"Het effect op het klimaat is nagenoeg nihil,
Nederland moet ophouden het braafste jongetje van
de klas te zijn. Onze invloed is 0,0."

"Wat een onzin, alsof dat iets gaat oplossen.
Het is er alleen om meer geld af te pakken van
de burgers. Laat ze het zelf is bepalen."

"Ik wil best meer geld voor een ticket
betalen, mist het wordt geïnvesteerd
voor milieuvriendelijke innovaties. Wel
is het beter om via Europa een
algemene taks in te voeren."

"Als het geïnvesteerd wordt in milieu
verbeterende maatregelen ben ik
voor. Maar als het weer belasting
betalen om het belasting betalen is,
ben ik tegen."

Ben je voor of tegen de invoering van een vliegtaks in Europees verband?

Daar ben ik voor	65%
Daar ben ik tegen	26%
Weet niet / geen mening	9%

Stelling: 'Ik zou binnen Europa voor een treinreis kiezen als deze goedkoper is dan een vliegreis, ook al doe ik er dan langer over om op mijn bestemming te komen.'

Eens	64%
Oneens	26%
Weet niet / geen mening	10%

Van de deelnemers die aangeven niet of minder dan eens per jaar te vliegen is 80% voor de invoering van een vliegtaks in Europees verband. 12% is tegen.

Van de deelnemers die aangeven 2x per jaar of vaker te vliegen is 53% voor het invoeren van een vliegtaks in Europees verband. 42% is tegen.

Bij welk belasting bedrag zou je minder of helemaal niet meer vliegen binnen Europa?

We bedoelen je privé vliegreizen (bv. vakanties) en niet de vluchten die je voor je werk maakt. Als je nooit vliegt, vul dan niet van toepassing in.

Minder dan 7 euro per ticket	5%
7 euro	3%
10 euro	4%
25 euro	15%
50 euro	23%
75 euro	6%
100 euro	6%
Meer dan 100 euro	6%
Ik zou altijd blijven vliegen	12%
Weet niet / niet van toepassing	20%

Bij welk belasting bedrag zou je minder of helemaal niet meer vliegen buiten Europa?

We bedoelen je privé vliegreizen (bv. vakanties) en niet de vluchten die je voor je werk maakt. Als je nooit vliegt, vul dan niet van toepassing in.

Minder dan 7 euro per ticket	2%
7 euro	2%
10 euro	2%
25 euro	5%
50 euro	11%
75 euro	6%
100 euro	14%
Meer dan 100 euro	15%
Ik zou altijd blijven vliegen	25%
Weet niet / niet van toepassing	18%

Vliedschaamte

Meerderheid heeft geen last van vliedschaamte

In hoeverre heb jij last van vliedschaamte?

Wel last	19%
Geen last	71%
Weet niet / niet van toepassing	10%

Van deelnemers die aangeven niet of minder dan eens per jaar te vliegen heeft een grotere groep last van vliedschaamte (wel last 35%, geen last 47%, weet niet / niet van toepassing 18%) dan van jonge mensen die 2x of vaker per jaar vliegen (wel last 20%, geen last 79%, weet niet / niet van toepassing 1%)

Open antwoord: Waarom voel jij wel of geen vliedschaamte?

De meeste jonge mensen hebben geen last van vliedschaamte. In de open antwoorden komt naar voren dat velen graag de wereld willen verkennen maar vaak betaalbare en relatief snelle vervoersmiddelen missen die minder milieubelastend zijn voor hun (verre) vakantiebestemmingen. Daarnaast geeft een groep deelnemers aan dat ze vinden dat ze over het algemeen op een milieubewuste manier leven en dit hun vliegreizen compenseert. Ook is er een groep die schrijft dat ze naar hun idee niet vaak vliegen en het dus niet zo erg is als ze een keer het vliegtuig pakken. Of zijn er jonge mensen die bewust ervoor kiezen om niet (meer) te vliegen en zodoende ook geen vliedschaamte hebben. Tot slot zijn een aantal deelnemers van mening dat er nog veel grotere vervuilers zijn dan vakantiegangers en hier meer naar gekeken moet worden. Jonge mensen die aangeven wel last te hebben van vliedschaamte schrijven dat ze zich bewust zijn van de impact van vliegen op het milieu en zich daarom vaak schuldig voelen als ze het vliegtuig nemen.

Hierbij een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Denk dat de meeste mensen eerder trots of blij zijn zodra de ticket is geboekt. Heerlijk!"

"Geen schaamte. Ik vind dat mensen moeten kunnen reizen en de wereld mogen zien. Daar hoort vliegen nu eenmaal bij."

"Het vliegtuig vertrekt toch wel of jij er nou inzit of er een lege stoel is."

"Het is een mode woord en verschijnsel, ik vlieg wanneer ik wil en/of moet, in de file naar de cote d'azur is niet veel beter zullen we maar zeggen."

"Hou toch op. Waarom zou ik mij moeten schamen voor iets wat er voor bedoeld is om mensen te transporteren? Mensen verdienen hun brood met luchtvaart. Het is een deel van onze economie. Jammer dan dat het wat minder milieuvriendelijk is."

"Ik weet dat ik genoeg doe voor het milieu. Vliegen is mijn enige grote zonde. Daarmee wil ik het niet goed praten, maar dat geeft mij wel een berustend gevoel."

"Ik compenseer altijd de CO2 bij mijn vliegticket."

"Ik doe andere dingen die positief zijn voor het milieu, zoals bijvoorbeeld geen vlees eten. Dan vind ik het niet erg als ik eens in het jaar een vliegreis maak."

"Ik heb slechts 3x in mijn leven gevlogen, dus echte vliedschaamte ken ik niet."

"Ik ervaar geen vliedschaamte, omdat ik bijna nooit vlieg. Ik ga hoogstens 1x in het jaar met het vliegtuig wat ik zelf redelijk weinig vind dus dan voel ik ook geen schaamte. Daarnaast tref ik zoveel mogelijk maatregelen om zo milieuvriendelijk mogelijk te zijn, dus 1x per jaar vliegen is wel te verantwoorden vind ik."

"De keuze om te vliegen maak ik weloverwogen en is dan simpelweg het beste vervoermiddel voor mij op dat moment, geen reden voor schaamte."

"Ik heb er geen last van omdat ik heb besloten om niet meer te vliegen. Heel makkelijk."

"100 bedrijven zijn verantwoordelijk voor 70% van alle CO2 uitstoot mondiaal. Mijn vlieggedrag is niet het probleem en dus schaam ik me niet."

"Als ik naar een verre bestemming ga zoals Australië, ga ik toch niet met een trein? Ik hoef me nergens voor te schamen."

"Ja, ik baal er eigenlijk van dat er geen goed alternatief is. Daarnaast is het ook gemakzucht waar ik me door laat leiden."

"De schade die ik het milieu aandoe omdat ik zo nodig naar een eiland op vakantie wil, is niet altijd goed te praten."

"Als je duurzaam wilt leven, hoort daar ook je reisgedrag bij. Daarom trekken 'grote' reizen mij minder dan vroeger: ik houd het bij Europa!"

"Vliegen voelt gemakzuchtig - het klimaat beschadigen om zelf energie te besparen. Dat voelt niet oké, als er ook andere goede opties zijn."

"Had me echt voorgenomen niet meer te vliegen. Nu toch gedaan wegens financiële en praktische redenen. Ik schaam me ervoor dat ik zo gemakkelijk van mijn principe ben afgestapt."

"Ik ben zelf erg voor het reduceren van de hoeveelheid CO2, maar ben me er zeer van bewust dat ik met mijn vliegreizen (vooral die naar Australië) een behoorlijk bijdrage lever aan de uitstoot hiervan. Dus ja, daar voel ik me best een beetje schuldig over."

"Ik weet hoe slecht het is om te vliegen, dus ik schaam me er wel voor als ik ga vliegen. Dan lijkt het bijna alsof het me niets uitmaakt o.i.d. terwijl ik het juist heel belangrijk vind."

3Vraagt, onderdeel van het EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

3Vraagt, onderdeel van het EenVandaag Opiniepanel, stuurt circa eens per maand een vragenlijst aan leden tussen de 16 en 34 jaar. Aan dit onderzoek, gehouden van 6 juni tot en met 19 juni 2019, deden 2084 jonge mensen mee. De resultaten zijn na weging representatief voor vijf variabelen. Namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, stemgedrag en spreiding over het land. De uitslagen worden gepubliceerd door EenVandaag, de jongerenplatforms van NPO3 en andere platforms van de Publieke Omroep.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lotte Kamphuis: lotte.kamphuis@eenvandaag.nl.

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

